

Natuur*KUNST*park 2008

Kunstenaars
Vereniging
Flevoland

Natuurkunstpark 2008, thema BURL

Flevoland is de provincie die bekend staat om de grote landschapskunstwerken. Daarnaast zijn er een heleboel kleinere beelden in de openbare ruimte te vinden. Het open landschap van Flevoland lijkt erom te vragen. Het is daarom niet vreemd dat de Kunstenaars Vereniging Flevoland met haar projecten, vaak in nauwe samenwerking met Het Flevo-landschap, ook steeds weer die openbare ruimte opzoekt. Zo realiseert de KVF ieder jaar een kunstroute in Natuurpark Lelystad. Deze kunstroute heet Natuurkunstpark. Begin juni hebben 14 kunstenaars werken opgebouwd langs de paden, in het gebied waar ook de Pater Davidsherten staan, de edelherten en de elanden.

Dat die route gekozen is, komt door het thema dat dit jaar door de KVF was gekozen: **BURL**.

BURL. Bij dit woord, een woord dat eigenlijk geen goed Nederlands is, gaan de gedachten als eerste uit naar het werkwoord 'burlen', het bronstig loeien dat herten doen. Dat sluit natuurlijk aan bij Natuurpark Lelystad waar je verschillende hertensoorten kunt tegenkomen. Maar het woord BURL is wilder dan de roep van herten: het is misschien wel de roep van alle dieren bij elkaar. Het is een ondefinieerbare brul waaruit ontzettend veel gevoel spreekt. Misschien een brul van angst, misschien een brul voor hulp, misschien uit ongenoegen, opstand – of alles tegelijk. Een van de kunstenaars was erachter gekomen dat het woord burl weliswaar in de Nederlandse taal niet bestaat, maar wel in het Engels. In die taal is een burl een boomvergroeiing. Zij heeft daarop een soort Hans en Grietje-boom gemaakt. Van Krentenbrood!

Maar zoals gezegd, het woord BURL kan eigenlijk niet, omdat het een werkwoordsvorm is van burlen die past bij de eerste persoon enkelvoud: ik burl. Aangezien mensen niet kunnen burlen, is dat een werkwoordsvorm die niet kan. Het woord burlen wordt daarmee een neologisme: in dit geval een bestaand woord in een nieuwe betekenis: een schreeuw van de kunstenaar!

Kunstenaars vonden het het thema in ieder geval aansprekend, gezien het grote aantal ontwerpen dat bij de KVF werd ingediend. Kunstenaars uit heel Nederland hebben hun ontwerp ingezonden. Daaruit werden 14 ontwerpen uitgekozen. Als je de route volgde dan kwam je **kunstwerken** in deze volgorde tegen, van **Rob van den Broek, Anthea Simmonds, Gonda van der Zwaag, Christian Wisse, Merijn Tinga, Pat van Boeckel, Mariël Bisschops, Elisa van Schie, Willem Hoogeveen, Karin van der Molen, Merijn Vrij, Ine van Son en Marian Meerbeek**. De dichter **Hein Walter** schreef, zoals hij dat in de voorgaande jaren ook gedaan heeft, weer bij alle kunstwerken gedichten.

De gedichten stonden bij de kunstwerken, maar ze waren ook gedrukt verkrijgbaar bij het bezoekerscentrum. In dat boekje, dat voor de schappelijke prijs van €2,- te koop was, zijn niet alleen de gedichten opgenomen, maar ook beschouwelijke teksten: praatjes bij plaatjes. Voor mensen die hun kinderen willen uitleggen waar de kunstwerken over gaan, maar die ook volwassenen helpen bij het begrijpen van de beweegredenen van kunstenaars.

Zo kwam je, bijvoorbeeld, halverwege de route het werk van Pat van Boeckel tegen. Het is een huisje op vier enorme boomstammen - Je zag eigenlijk pas hoe hoog het was als er iemand bij stond - . Het huisje op poten stond aan het water. Uit het huisje kwam een breed blauw net, dat uitwaaierde over het water. Wie het gedicht leest, en daarna het praatje bij het plaatje, die begrijpt de bedoeling van de kunstenaar. En dan bekijkt het beeld.

'Burlboei', Rob van den Broek

Ik zie ze nog boeiend en brullend,
kolkend en klokkend, elkaar
in golven belagend, opjagend,
bestokend als jeugdige bokken,
getijden trotserend met lansen als ridders,
als herten met punten, geweien,
messcherpe zwaarden, bij tijd en wijlen
een schip dat te ver gaat verjaagd,
als Don Quichotten tegen molens –

nu hier op het droge, als vier
oude wijzen, in kleuren van herfst,
in het bruin van de bronstijd,
als een stel musketiers, een voor allen
en allen voor een, die de strijd
met de lucht niet zullen ontwijken
en staan voor het oeroude brullen,
het burlen van zeeën, voor het diepe
geluid dat ons raakt in de lurven,
de plaats van de weemoed: het land
dat verlangt naar het water.

Anthea Simmonds

Er was eens een muur,
een muur van beton,
gemaakt om te sluiten,
ons te doen zwijgen,
de weg van einde gesprek.

Toen kwam er een specht
dwars op de mensheid,
die hakte met ritme en daden de long uit zijn lijf
door h e t c e m e n t
en maakte een nest.

Een nest in het vlees van de muur.
Toen draaide de wereld,
alles wat leegte werd ruimte,
stilte werd volte materie en daar
viel de muur,

o Een p
e n
plek

– misschien
het begin
van gesprek:

de long vol met woorden,
de tong uit de mond
met een lokroep hallo,

een stem zonder oor verderop
schaamteloos brult
van ongehoord langten naar liefde
een schreeuw eenvoudig gegeven
de burl uit het lijf.

Is er een specht in de mens die ons hoort?

'Burlmuur' van Gonda van der Zwaag

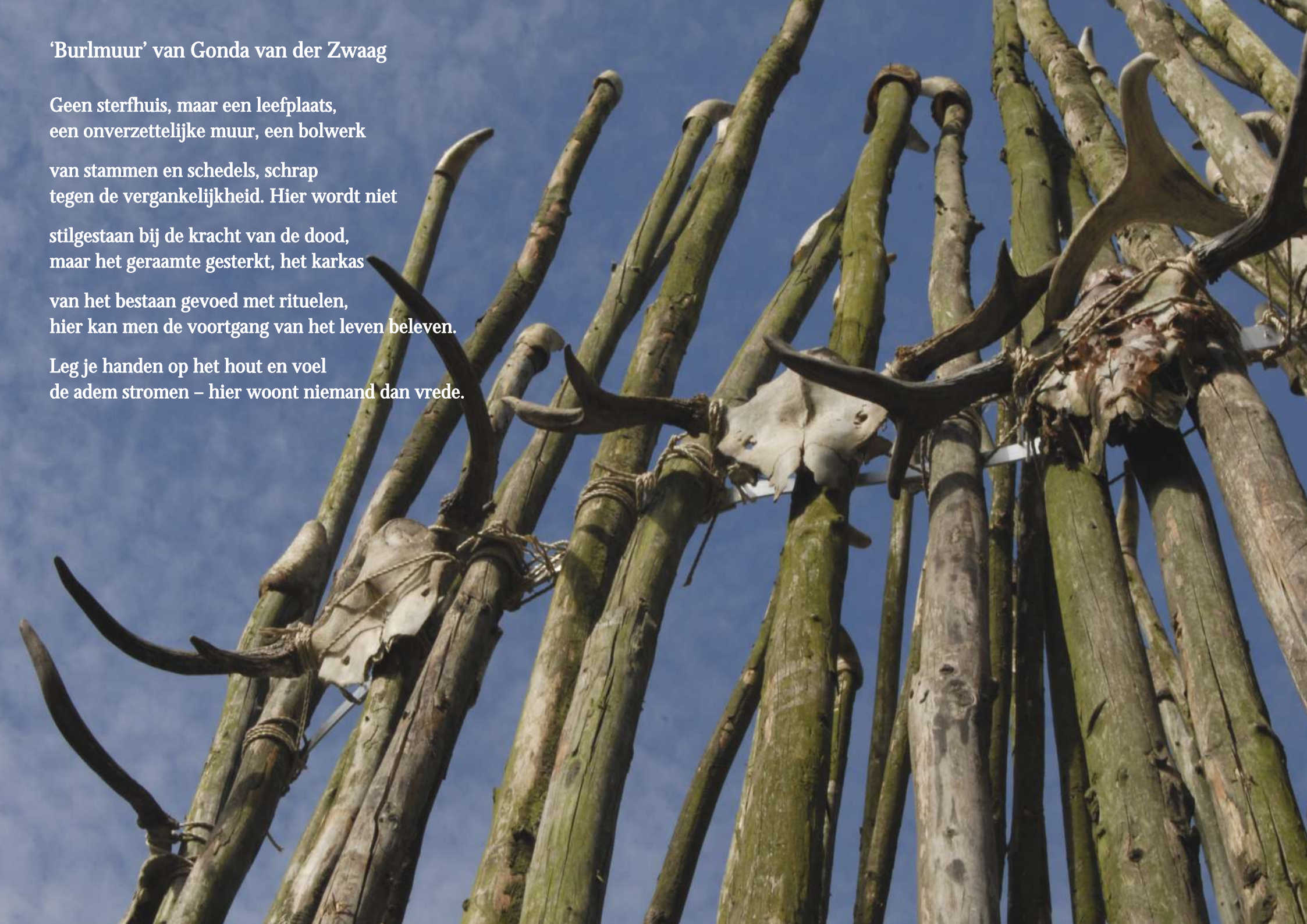
Geen sterfhuis, maar een leefplaats,
een onverzettelijke muur, een bolwerk

van stammen en schedels, schrap
tegen de vergankelijkheid. Hier wordt niet

stilgestaan bij de kracht van de dood,
maar het geraamte gesterkt, het karkas

van het bestaan gevoed met rituelen,
hier kan men de voortgang van het leven beleven.

Leg je handen op het hout en voel
de adem stromen – hier woont niemand dan vrede.

Christian Wisse

Het zien van de wereld,
in kranten beschreven,
de rand van het goede
genaderd, soms overschreden,
onhoudbare toekomst.

De angst voor de dingen
die misgaan, die groeien
als distels, als onkruid,
die dwingen tot noodzaak,
tot bittere daden.

Het voelen van leven
dat dwingend geleefd wil,
eruit moet, naar buiten,
geschreeuwd of gefluisterd,
onstuitbaar gezweven.

De drang om te zoeken
naar trillende stilte,
de weg naar het midden
en verder, door ogen
en monden naar binnen.

Merijn Tinga

Hertogelijk hervormt het hert
het water tot een toendra,
tot een zwartgestreken grasmat,

brult de vissen tot de orde, hij, de baas
van al wat graast, de burler zonder hom,
hij schoolt de voornen om tot roedel,

laat de palingen verworden tot hoevige
herkauwers, geeft de snoekenvrouwtjes ruimte
om te ruiken aan zijn masculiene kuit.

De hindses op het land, zij kennen niet
de zucht naar water, voelen niet de aandrang
tot het diepe af te dalen, blijven dralen

op de oever, starend naar die vreemde
ogen, herkennen niet de natte takken
op zijn kop en druipen af.

Pat van Boeckel

Galmt de klok, het bijna
verklonken brons,
het hart van tijden
vervlogen, ons

in stilte tot
bidden, inblazing?
Nee, het is het gebod
tot verbazing:

open je oren,
het zichtbare klinken
stroomt uit de toren

en vloeit over water –
het water blijft drinken
en nooit wordt het later.

'Burl-cocons' van Mariël Bisschops

We groeien, leven in toekomst,
dromend van dingen die moeten,
dingen die we gaan doen als we
groot zijn, gepokt en volwassen:

de wereld gered of verbeterd,
niet minder, de regels getreden
met voeten, stoer en vrijpostig,
blind voor gevaren, het toeval getart.

Maar eerst nog wat heilzaam en klein
in de veilige buik van het donker,
diep onder zwangere wol, en daar

het brullen geoefend: gepiept,
geknord, een belovende lokroep,
zo ongehoord krachtig en nietig.

Jeroen Bolleman

Ze komen uit de stad, de hectiek van alledag
ontvlucht, kruispunten van menselijk verkeer.

Nu staan ze hier, rode palen in een nieuwe habitat.
Ze hebben zich aan hun omgeving aangepast.

Het is met een begonnen, op een dag
stond die er, apart, maar overtuigd van de stap:

stadslicht in het groen, eend in de bijt.
Anderen kwamen hem voorzichtig na,

werden onhoorbaar gelokt met golven,
vreemde signalen – we staan voor een raadsel.

Voorzichtig, ze zijn schuw, ze nemen zo
de benen – ieder een – maar ben je onzichtbaar,

en voelen ze zich vrij en onbekeken,
dan zie je ze vanzelf bewegen.

Als de bokken bronstig zijn, dan kun je
de kudde heel donker horen brommen.

'One, Two, Tree' van Elisa van Schie

Dit is een boom, dat zie je zo.
Het is een boom voor in een bos

van crêpepapier of uit de tijd
van kinderen die luisteren, voor alle

Hans en Grietjes die eten willen van
het knibbel knabbel krentenbrood.

Dit is een boom van afvalhout
en kippengaas, voor kraaien

van ijzerdraad en bordkarton,
voor karekieten van textiel.

Het is een boom met iets eraan,
een grote knoest: dat is een burl.

Een burl met deur! Is het een huis
voor wezentjes? Wie is er thuis?

‘de oerschreeuw’ van Willem Hoogeveen

Ze zetten de wereld op stelten
door lustig en levend te spelen,
bewegend op buigzame palen –

die mensen herkennen als masten,
houvast bij hun macht over water –

briesend en gillend, hun oerkracht
geschald over grasland als Tarzan,
de man van het oerwoud, die schreeuwt
als een aap en leeft als een zwijn.

De mensen, net beesten, jagen
de varkens de stuip op hun lijven,
door pijlen te richten op alles

dat knort van geluk – ze missen
besef van de waarde van leven.

We zetten de wereld op stelten
door domweg het leven te eten,
zonder te weten wat speelt.

A close-up photograph of reddish-brown soil, likely clay, showing numerous small, fibrous roots and some larger, thicker roots. The soil has a textured, cracked appearance, suggesting it is dry. The lighting is natural, highlighting the earthy tones and the intricate patterns of the roots.

'Nieuw Nieuw Amsterdams Peil' van Karin van der Molen

De droge bodem roept het water
dat een eeuwigheid geleden

de velden heeft verlaten,
de dijken over is getrokken en uit zicht.

Het land roept zijn verloren zee.
Weliswaar met verslagen

golfslag en diep gekolk, uitgeput en
vol schaamte, maar: eens komt het water terug.

Het vaderland zal dan euforisch zijn en dankbaar,
het zal feestelijk de gronden laten onderlopen.

Stil en bezorgd in een boom op het erf
hangt op veilige droogte een boot.

De boot is al die jaren thuisgebleven,
heeft nooit een grens gebroken,

stond altijd als een zoon van het land
aan de zijde van de akkers, groene weiden.

De boot, ongeschikt om mee te reizen, want gemaakt
van wilgen en klei, van stro, zal een ontmoeting

met de zee niet overleven. Alert op de diepzee
die zal keren, kijkt hij uit over het landschap.

Als teken en in stilte roepend op de hoogte
van de vloedlijn, wakend over onze erven.

'Hoor' van Merijn Vrij

Luister naar het horen
van de herten, leg je oor
in de hoorgang van een bosbok,
hoor zijn hertenkreet,
zijn diep verscheurde burlen.

Het is de melkwitte misthoorn
die heftig maar onhoorbaar door
het landschap galmt,
die de bodem legt
voor groter zwijgen.

'Zonnewindsels en maanzwachtels' van Ine van Son

In het oog van de wereld,
de droogte van zeeën,

ligt als een zon aan de hemel
het licht op de bodem.

Als een stuwning, een ritme,
beginnend en kerend,

toont zich in kringen de inkeer,
een vorm van herschepping.

In een spiraal van beweging,
als een vorm van hartslag,

klinkt de echo van oerkracht
die maakt dat we leven.

'Bosreus' van Marian Meerbeek

*Stof waart gij, en uit stof
zult gij herrijzen.*

De moerasresten, de zaden
die eeuwenlang onder water

zijn bewaard en zorgvuldig
gesneden tot turf in blokken,

zullen zichtbaar weer tot leven
komen in de vorm van een wezen

dat eerst kaal en naakt afsteekt
tegen het lage groen, maar zich

later zal voegen naar de kleuren
van de zomer; de warme regens

zullen hem voeden, de gewassen
zullen hem kleden, en de bosreus

zal groeien tot een dier dat hier nooit
meer vandaan wil. En dan 's avonds,

als het donker het licht uit zijn vacht
heeft onttrokken, dan hoor je zijn uithaal,

dan hoor je de klacht van zijn driften,
de geweldige kracht van het leven.

Natuurkunstpark 2008

BURL

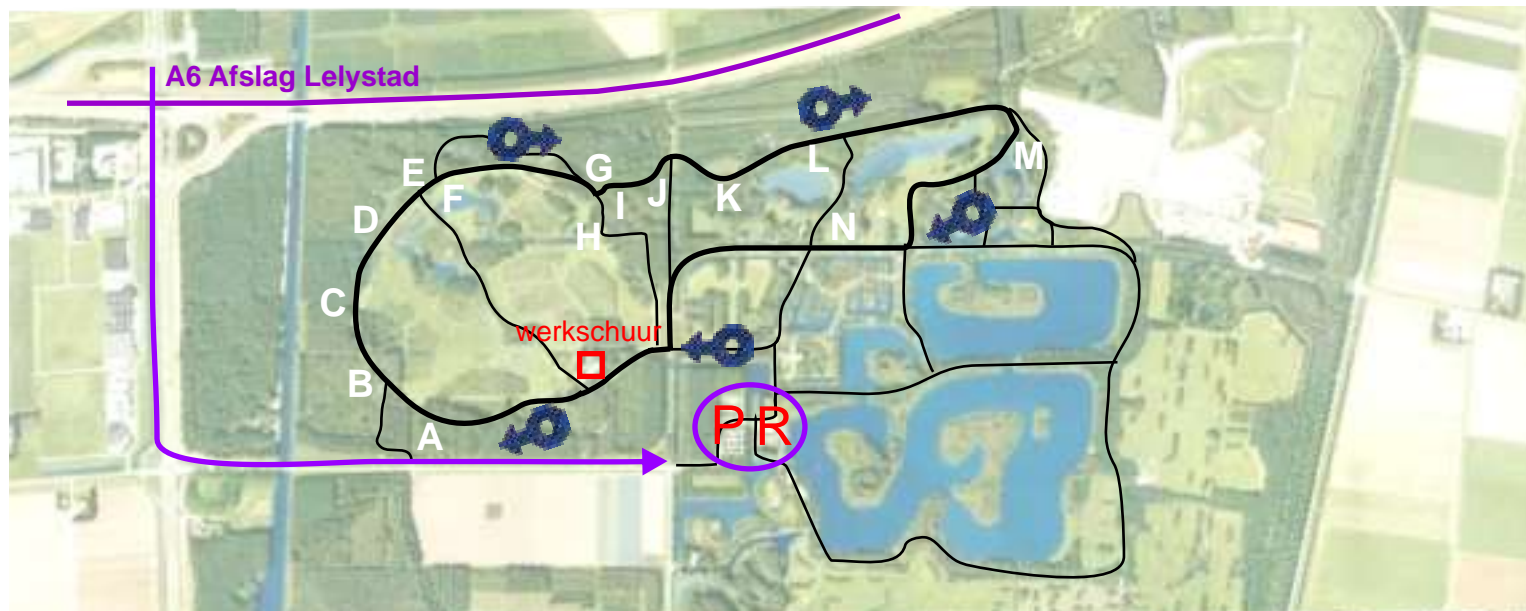
Kunstenars Vereniging Flevoland

28 juni – 2 november
Natuurpark Lelystad

Conservatoren: Ninette Koning, Michel Bongertman

Gedichten en teksten: Hein Walter

Fotografie en verslag: Fred van Welie

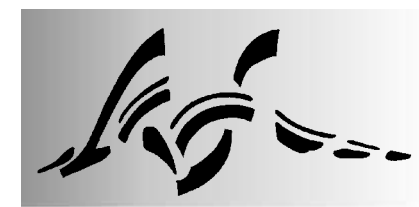

Ontwerp BURL logo en bewegwijzering in het park: Michel Bongertman

Natuurkunstpark 2008 kon gerealiseerd worden
dankzij de financiële steun van:
de Provincie Flevoland,
de Gemeente Lelystad

Met dank aan:
Het Flevo-landschap

www.flevokunst.nl

kunstenars vereniging flevoland